Texttyper i grupp

PASSLÄNGD	GRUPP	FREKVENS	INNEHÅLL
60 minuter	**Två till tio elever**	**Två pass i veckan i 12 pass, omkring sex veckor för varje kurs**	**En kurs per texttyp**

SÅ FUNGERAR INSATSEN

Texttyper i grupp är skrivkurser för elever i åk 4–7 som skriver korta texter utan plan. Varje kurs tar sex veckor och gäller en texttyp. Du frågar som läsaren, säger dina val högt och lämnar över. Det här är lathunden för det som gäller alla kurser.

Gruppens och elevens egna texter går till kursens läsare, som svarar. Passen minut för minut, texterna och bladen står i varje kurs.

TRE SAKER ATT HÅLLA FAST VID

Nämn läsaren före första ordet. Läsaren avgör vad som ska med.

Lägg åt sidan eller lägg till, för läsarens skull. Säg varför, så att valet hörs och syns.

Kör fast högt. Säg vad du gör då.

Först från dig, sedan från eleven. Det är dem du lyssnar efter.

ELEVENS FYRA STEG · VAD DU SÄGER

STEG	DU SÄGER
Tänk Läsaren, och det eleven vill	*”Vem läser? Vad vill du?”*
Planera Lappar, och minst en åt sidan	*”Behöver läsaren det här?”* *”Vilken lapp lägger ni åt sidan? Varför?”*
Säg Berätta för en läsare	*”Berätta texten för din läsare.”* *”Fråga bara det du inte fick veta.”*
Skriv Det eleven sa	*”Skriv det du sa.”* *”Vad svarade du när läsaren undrade?”*

På tavlan står tre rader: Vem läser? Vad vill vi? När får vi svar? När eleven fastnar frågar du först ”Vem ska läsa det här? Vad behöver den personen veta då?”

© Niclas Fohlin · niclasfohlin.se/stodundervisning/texttyper-i-grupp/lathund

Vi kör ett pass: gruppen lär sig förklara

GRUPPEN · FYRA ELEVER I ÅK 5, PASS 6 I KURSEN OM ARGUMENTERANDE TEXT

På tavlan står *”Det är bra för många.”* Vilgot läser meningen som Maria i skolbiblioteket, kursens läsare: *”Nu undrar jag hur.”* Alla skriver en ny mening som svar och lägger dem bredvid varandra.

Läraren skriver utkastet *”Skolan borde ha fler rörelsepauser, för elever lär sig bättre då.”* och tänker högt, rad för rad som under Så tänker du högt. Paren har elevens sida med de två texterna, och Hamza säger: *”Den andra säger hur det går till.”*

Var och en tar fram sin text från pass 4. Elsa berättar sitt skäl. Nadia ur det andra paret är läsare och frågar: *”Hur menar du med att fler hinner låna?”* Elsa skriver svaret på en ny lapp och sedan i texten.

Elsa läser upp sin mening och säger: *”Jag lade till den för att Nadia frågade hur jag menade.”* Var och en skriver vad hen tar med sig.

DET JAG FÖRBEREDDE Jag skrev tavlans tre rader och dagens mening, och jag hade övat högt på det jag skulle visa. På bordet låg lappar, kursens kort och mapparna, och i handen hade jag bladet Det jag hör.

KLAR TIDIGT Eleven läser sin text som läsaren, med kortet, och skriver in det läsaren saknar.

SÅ TÄNKER DU HÖGT I DELEN VISA OCH PRÖVA

NR	DU GÖR OCH SÄGER HÖGT
1	**Skriv vem som läser, och ett utkast** ”Lärarna på skolan läser det här. Jag vill att de lägger in fler rörelsepauser.”
2	**Läs utkastet som läsaren** ”Jag har ett skäl, men det går för snabbt. Hur kan rörelse hjälpa lärandet? Jag behöver förklara mer.”
3	**Skriv vidare** ”När elever får röra på sig en kort stund kan de komma tillbaka till arbetet med mer fokus.”
4	**Stanna med pennan i luften** ”Nu kör jag fast. Då frågar jag som läsaren. Hur ser en sådan paus ut?”
5	**Skriv ett exempel** ”Det kan räcka med två minuter där klassen sträcker på sig, byter plats eller gör en enkel rörelseövning.”
6	**Läs båda versionerna högt, och låt paren jämföra dem** ”Vad hände med skälet när jag lade till förklaring och exempel?”
7	**Fråga gruppen** ”Vad sa jag allra först? Vad sa jag när jag körde fast?”

© Niclas Fohlin · niclasfohlin.se/stodundervisning/texttyper-i-grupp/lathund

När eleven fastnar · Så tas stödet bort

DET SOM GÄLLER ALLA KURSER

STÖDTRAPPAN · ELEVEN PRÖVAR ETT STÖD INNAN DU GER NÄSTA

Steg	Du gör
Först	Fråga ”Vem ska läsa det här? Vad behöver den personen veta då?”
1	Vänta tio sekunder. Peka på tavlans tre rader och på elevens mening för när det tar emot.
2	Läs elevens senaste mening som läsaren, och säg vad du nu vet och vad du undrar.
3	Låt eleven säga svaret högt. Säg ”Skriv det du sa.”
4	Ge början på meningen, och låt eleven göra den färdig.
5	Skriv meningen åt eleven medan hen säger den, och låt hen skriva nästa själv.

Fem grepp mitt i texten. Starterna runt bordet: var och en läser sin början. Frågan medan eleven skriver: en enda fråga som läsaren. Två sätt i era texter: ”Många skriver vad de vill, några också varför.” Två texter halvvägs: ”Vad har du med som jag inte har?” Läsaren halvvägs: eleven läser för en kamrat, som svarar som läsaren.

SÅ TAS STÖDET BORT

Vecka	Pennan och läsaren
1 · Läsaren	Eleven skriver utan stöd, och du är läsaren.
2 · Du visar	Du skriver och säger dina val högt. Paren gör efter, med en läsare ur ett annat par.
3 · Gruppens text	Du håller pennan, och eleverna väljer. Kursens läsare läser.
4 · Parens text	Paren planerar, och en elev ur ett annat par läser. Du lyssnar innan du frågar vem som läser.
5 · Egen text	Eleven planerar själv. Kamraten läser, och sedan kursens läsare.
6 · Svaren	Kursens läsare svarar, och eleven skriver utan stöd igen.

© Niclas Fohlin · niclasfohlin.se/stodundervisning/texttyper-i-grupp/lathund

Vad du behöver för en kurs

KRAV PÅ LÄSAREN 1

Går att nå

Hen hinner svara under kursen, och på elevens egen text senast när ni samlas efter kursen

KRAV PÅ LÄSAREN 2

Behöver texten

Hen ska bestämma, göra, få veta eller vara med om något, och då behövs texten

KRAV PÅ LÄSAREN 3

Svarar på saken

Hen säger vad hen nu vet, vad som nådde fram och vad hen undrar, och låter stavningen vara

VAR KURSERNA OCH MATERIALET FINNS

Kurserna. Under Kurserna på metodens sida. De heter Texttyp följt av texttypen, som Texttyp: Argumenterande text. Varje kurs är en egen metod med passen, de sex veckorna, texterna och bladen.

Det som gäller alla kurser. Hur du tänker högt och hur du lär ut en skrivhandling står på metodens sida. Passen med minuter står i kursens lathund.

PÅ BORDET NÄR PASSET BÖRJAR

Lappar och pennor	Kursens kort och blad
Veckans text, som läggs undan när eleverna skriver	Elevernas mappar
Elevens dator eller platta, till den som skriver bäst så	På tavlan: Vem läser? Vad vill vi? När får vi svar?

CHECKLISTA INFÖR EN KURS

- ☐ Välj kurs efter vad eleverna behöver skriva i klassen.
- ☐ Lägg inte passen på elevens läs- eller stavningsstöd.
- ☐ Bestäm med klassläraren varje elevs skrivstöd.
- ☐ Läs kursens checklista och veckans sida för vecka 1.
- ☐ Öva högt på det du visar i vecka 2, med kursens exempel eller en egen text.

UPPFÖLJNING

Varje pass: Skriv vad två eller tre säger, på bladet Det jag hör.

När en text är klar: Syns målet? Eleven fyller i en stapel.

Efter vecka 3: Ge klassläraren stegen och tavlans rader, och be hen se om eleven säger vem som läser.

Vecka 1 och 6: En kort text i tio minuter utan stöd. I vecka 6 två staplar.

Sista passet: Skriv upp vad som nådde fram till läsaren.

Efter kursen: En ny text efter 4–6 veckor. Svarar den på kortets frågor, avsluta. Har stapeln högst en ruta fler än den första, ta upp det med elevhälsan. Annars går eleven vecka 4–6 igen.

© Niclas Fohlin · niclasfohlin.se/stodundervisning/texttyper-i-grupp/lathund